

**ประสิทธิผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยความร่วมมือระหว่างชุมชน
กับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ**
**Effectiveness of tourism management by cooperation between
Community and Chaiyaphum Rajabhat University**

จันทกานต์ สุธรรมดี¹
Jintakarn Suthamdee¹

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนียั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และสร้างรูปแบบการพัฒนากระบวนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ วิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัย พบว่า

1) ระดับประสิทธิผลการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบว่า ระดับประสิทธิผลการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้านคือ ด้านการอนุรักษ์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ($\bar{X} = 3.59$) และด้านลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย ($\bar{X} = 3.45$) และอยู่ในระดับปานกลาง 8 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.40$) ด้านประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.38$) ด้านนํ้าการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.25$) ด้านการมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.22$) ด้านการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 3.21$) ด้านการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 3.41$) ด้านการจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.97$) และด้านการประเมินผล ตรวจสอบ ($\bar{X} = 2.95$) ตามลำดับ 2) รูปแบบการพัฒนากระบวนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัย ถูกขับเคลื่อนด้วยแนวทางเชิงนโยบาย (Policy) และขับเคลื่อนด้วยกระบวนการกลยุทธ์ที่เรียกว่า แนวทางเชิงปฏิบัติการ (Implementation) เป็นสิ่งสำคัญเริ่มต้นโดย

¹คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ; Faculty of Political Sciences, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand; e-mail : Sutamdee_22@hotmail.com

ป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบ (Input) โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่เป็นหน่วยจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านองค์ความรู้ผ่านกระบวนการวิจัยและกระบวนการบริการวิชาการแก่สังคมโดยเน้นการสร้างเครือข่ายและให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อุทยานแห่งชาติตาคลี เป็นหน่วยบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่จะต้องให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์บุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อดำเนินงานร่วมกับชุมชนในการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนและอุทยานแห่งชาติฯ มีส่วนร่วมดำเนินการดังนี้นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงการแก้ไขปัญหาการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยควบคู่ไปด้วย ซึ่งการแก้ไขปัญหาประกอบด้วยประเด็นที่สำคัญ คือต้องเร่งการสร้างองค์การเพื่อทำหน้าที่สร้างความพร้อมของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดระบบและรูปแบบในการดำเนินการกิจหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติในภาพรวม ยกกระตือรือร้นของการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยว จัดทำคู่มือการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การสร้างหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อเป็นแนวทางของชุมชนและมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน นำองค์ความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนจังหวัดชัยภูมิเผยแพร่สู่สาธารณะตลอดจนกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในองค์กรเพื่อการพัฒนาศักยภาพไปสู่ระดับการแข่งขันในเวทีโลก และเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเพื่อให้การดำเนินงานมุ่งไปสู่ผลลัพธ์ (Output) ที่พึงประสงค์ คือ พัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัย และมุ่งไปสู่เป้าหมายขององค์การภาครัฐซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลสำเร็จระดับประเทศ (Ultimate Outcome) คือ ความกินดี อยู่ดี มีสุข ของประชาชนต่อไป

คำสำคัญ (Keywords) : ประสิทธิภาพ, การจัดการแหล่งท่องเที่ยว, ชุมชน, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Abstract

This research is a participatory Action Research for Sustainable Ecotourism Development Collaborated by the community and Chaiyaphum Rajabhat University. The purposes of this study were 1) to investigate the effectiveness of tourism management by collaboration between the communities and Chaiyaphum Rajabhat University; 2) to establish a model for the sustainable and systematic tourism management through collaboration between the communities and Chaiyaphum Rajabhat University. Quantitative and qualitative research methods were employed for collecting data, using questionnaires and structured interviews. The result of the research was found that:

1) The overall level of effectiveness of sustainable tourism development by collaboration between communities and Chaiyaphum Rajabhat University was at a moderate level ($\bar{X} = 3.25$). Regarding different aspects, the two levels of high significance were the conservation of resources ($\bar{X} = 3.59$) and the reduction of consumption and use of unnecessary resources including the reduction of waste ($\bar{X} = 3.45$). The statistical significance of the average to the least is as follows: The treatment and promotion of diversity of nature, society and culture ($\bar{X} = 3.40$) ecotourism development coordination ($\bar{X} = 3.38$) expansion of local economic base ($\bar{X} = 3.25$) participation by local ecotourism development network ($\bar{X} = 3.22$) meeting with stakeholders ($\bar{X} = 3.21$) Personnel Development ($\bar{X} = 3.41$) the provision of information and ecotourism information service ($\bar{X} = 2.97$) and evaluation and checking ($\bar{X} = 2.95$), respectively. 2) Development of a sustainable ecotourism through collaboration between the communities and the university is driven by policy and the so called implementation of strategic process, which begins with the input of Chulalongkorn Rajabhat University as an unit responsible for higher education, providing a support through the research process and the process of academic service to the society. The process of development of the sustainable ecotourism must be made by networking and participation of the community. Tartton National Park is considered as an important ecotourism management unit to promote human resources and guide materials and personnel to work with the community. In addition, the problem of sustainable ecotourism development should be taken into consideration by the cooperation between the community and the university. The solution of problems and key issues is undertaken to accelerate the creation of an organization to make people more readily to participate and to systematize as well as to formulate the overall mission of the national park. Immediate Improvement of the performance of tourism management system development is to create a public participation courses and training manuals to people. To guide the community and Rajabhat Chaiyaphum University to develop a common tourism management system brings knowledge about the conservation and development of ecotourism to the public as well as stimulate new innovation in the organization to develop the potentiality and to compete in the global arena. Just for the benefit of the people, the desirable outcome of the development of a sustainable ecotourism management system, with the cooperation of the community with the university aims toward the well -

being of people as the goal of government organizations and a measure of success in the country.

Keywords : Effectiveness, Tourism Management, Community, Chaiyaphum Rajabhat University

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนที่มีมูลค่านับแสนล้านบาท ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ แต่ในขณะเดียวกันการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็ทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง และยิ่งทวีความในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนที่มีมูลค่านับแสนล้านบาท ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ แต่ในขณะเดียวกันการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็ทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง และยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นโดยลำดับ ดังนั้นจึงเกิดกระแสเรียกร้องให้มีการจัดการการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่คำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย หรือที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อการรักษาสภาพธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของคนท้องถิ่น ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) จึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นให้ชาวบ้านมีบทบาทสำคัญจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ยึดความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ส่งเสริมร่วมมือร่วมใจกันอนุรักษ์คุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาดั้งเดิมให้เกิดความยั่งยืน (Vichakprasert, 2006 : 1-2) กว่า 10 ปี ที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ก่อเกิดขึ้นในประเทศไทย รูปแบบการจัดการแตกต่างกับการท่องเที่ยวกระแสหลักชุมชนจัดการกันเองมีใช้ให้คนภายนอกเข้าไปจัดการในชุมชน เปรียบเสมือนสะพานเชื่อมโยงคนต่างวัฒนธรรมให้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (Wongkham, 2009 : 9)

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 ได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดย มุ่งเน้นการฟื้นฟูและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่สภาพเดิม พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติประวัติศาสตร์โบราณสถานในเชิงกลุ่มพื้นที่และเสริมสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทยทั้งการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นวิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญาชาวบ้าน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่กระบวนการต่อยอดในการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมและวิถีชุมชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ (Ministry of Tourism and Sports, 2011) การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism : CBT) ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วในสองทศวรรษที่ผ่านมาและคาดว่าจะเป็นการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเพราะเป็นการท่องเที่ยวที่สร้างการมีส่วนร่วมให้แก่ชุมชนสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสร้างรายได้

แก่เศรษฐกิจชุมชนของประชาชนในท้องถิ่นอีกด้วยในด้านการตลาดการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ยังเป็นกลุ่มเฉพาะ (Niche Market) ที่สนใจอยากศึกษาเรียนรู้ร่วมกับชุมชนในรูปแบบการท่องเที่ยว (Sarobol, 2012)

การทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2557 - 2560 ในปี พ.ศ. 2555 ได้นำข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญซึ่งเป็นข้อมูลสภาพทั่วไปในหลายด้าน โดยมีข้อมูลบ่งชี้ที่สำคัญ ผลการพัฒนาช่วงครึ่งแผนพัฒนาที่ผ่านมา การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ปัญหาความต้องการของประชาชน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์อาเซียน และการประเมินสภาวะแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาโอกาสในการพัฒนาในอนาคตของจังหวัด การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด เมื่อนำข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวแล้วข้างต้นมาวิเคราะห์พร้อมแล้ว จึงได้มีการจัดประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคในจังหวัดชัยภูมิ ส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน ชุมชน เพื่อระดมความคิดเห็นในการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดชัยภูมิ และได้มีความคิดเห็นร่วมกันในการกำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์หลัก ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์แนวทางการพัฒนาในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2560 ดังวิสัยทัศน์จังหวัดชัยภูมิ เมืองคุณภาพ ด้านสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม และ การท่องเที่ยวในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิมีการขยายตัวและพัฒนาทางการท่องเที่ยวที่รวดเร็วทำให้พื้นที่ปัจจุบันมีสถานที่ท่องเที่ยวเกิดขึ้นมากมาย ทั้งที่เกิดจากการพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติเดิม และที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของนักท่องเที่ยวจากการสืบค้นเบื้องต้นพบว่าแผนที่หรือข้อมูลที่ได้นั้นไม่ได้มีการปรับปรุงและเพิ่มเติมสถานที่ท่องเที่ยว และมีข้อมูลสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อีกทั้งในพื้นที่ยังมีลักษณะทางภูมิทัศน์ที่หลากหลายจึงเป็นที่มาของ การท่องเที่ยวภูมิทัศน์เชิงนิเวศ คือการผสมผสานกันของการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้ในเรื่องคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติในภูมิทัศน์ธรรมชาติโดยใชกิจกรรม ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว และเมื่อได้ข้อมูลดังกล่าวแล้ว สามารถนำมาวิเคราะห์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ เพื่อการเพิ่มและพัฒนาสมรรถนะการบริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและวางแผนการส่งเสริมธุรกิจด้านการท่องเที่ยวหลักการการบริหารและการจัดการ สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือส่งเสริมการท่องเที่ยวพื้นที่ภูมิทัศน์ธรรมชาติ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิศึกษาความคิดเห็นต่อแนวทางของชุมชนและมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน และเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกระบวนการวิจัย ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ประกอบด้วย ฝ่ายกำกับนโยบายได้แก่ผู้บริหารอุทยานแห่งชาติน้ำตกตาดโตน จังหวัดชัยภูมิจำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการอุทยานแห่งชาติตาดโตน จังหวัดชัยภูมิจำนวน 5 คน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1 คน กลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตตำบลนาฝายอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 7 คน และตัวแทนมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ 1 คน รวมจำนวน 15 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เพื่อทำความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและการวิจัยภาคสนาม เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลปฐมภูมิ (primary Data) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (focus group interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participant observation) และการใช้แบบสอบถาม (questionnaire)

การวิเคราะห์ข้อมูล

มีการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล 3 วิธีการดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ และการสัมภาษณ์ นำมาแยกแยะเนื้อหาเป็นกลุ่มข้อมูล (content analysis) ตามโครงสร้างเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ และนำมาพรรณนาความบรรยายสรุปอย่างเป็นระบบ

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความครบถ้วนของข้อมูลประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีรายละเอียดการใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังนี้

- 2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลใช้ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

- 2.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิและใช้ค่าเฉลี่ย (mean)

และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ด้วยเทคนิคการวัดทัศนคติของ ลิเกิร์ต (Likert type scale) โดยแบ่งคะแนน 5 ช่วง สัดส่วนเท่ากัน (Phanpinij, 2010 : 152-155)

3. ข้อมูลที่ได้จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากการประชุมกลุ่มการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสำรวจ นำมาแยกแยะเนื้อหาสาระเป็นกลุ่มข้อมูล และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และนำมาบรรยายสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ระดับประสิทธิผลการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบว่า ระดับประสิทธิผลการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้านคือ ด้านการอนุรักษ์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ($\bar{X} = 3.59$) และด้านลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย ($\bar{X} = 3.45$) และอยู่ในระดับปานกลาง 8 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.40$) ด้านประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.38$) ด้านนำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.25$) ด้านการมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.22$) ด้านการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 3.21$) ด้านการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 3.41$) ด้านการจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.97$) และด้านการประเมินผล ตรวจสอบ ($\bar{X} = 2.95$) ตามลำดับ

2. แนวทางเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

1) แนวทางเชิงนโยบาย (Policy)

1.1) จะต้องการสร้างความเป็นเลิศในการให้บริการประชาชน พัฒนางานบริการของอุทยานแห่งชาติสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้ประชาชนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ โดยออกแบบการบริการที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เหมาะสมมาใช้ เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้บริการได้ง่ายและหลากหลายรูปแบบ เน้นการบริการเชิงรุกที่ พัฒนาระบบการจัดการ ขอร้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเสริมสร้างวัฒนธรรมการบริการที่เป็นเลิศ

1.2) ส่งเสริมการพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย พัฒนาส่วนราชการของอุทยานแห่งชาติตาดโตนสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศ โดยเน้นการจัดโครงสร้างองค์การที่มีความทันสมัยมีรูปแบบเรียบง่าย มีระบบการทำงานที่คล่องตัวรวดเร็วปรับเปลี่ยนกระบวนการขั้นตอนในการทำงาน เน้นการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาขีดสมรรถนะของบุคลากรในองค์กร

1.3) ยกกระดับความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน ส่งเสริมและวางกลไกเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ

รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของทางราชการ ตลอดจนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และมาตรการในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

1.4) ควรประกาศแยกพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติที่อนุญาตให้ เข้าไปท่องเที่ยวได้ออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทุกประเภท เพื่อแยกใช้กฎหมายให้ถูกต้องตามลักษณะความต้องการในพื้นที่ และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นแนะนำ

1.5) ควรใช้มาตรการป้องกันโดยการปลูกสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชน โดยเริ่มตั้งแต่เยาวชนและแทรกเข้าไปในระบบการศึกษา

1.6) กำหนดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่ง

2) แนวทางเชิงปฏิบัติการ (Implementation)

1.1) กลยุทธ์ระยะสั้น (ดำเนินการระยะเวลา1-3 ปี) คือ พัฒนางานบริการของอุทยานแห่งชาติสู่ความเป็นเลิศ โดยออกแบบการบริการที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เหมาะสมมาใช้เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้บริการได้ง่ายและหลากหลายรูปแบบ เน้นการบริการเชิงรุกที่ พัฒนาระบบการจัดการ ข้อร้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ระยะปานกลาง (ดำเนินการระยะเวลา 4-6 ปี) คือ เสริมสร้างวัฒนธรรมการบริการที่เป็นเลิศ

1.2) กลยุทธ์ระยะสั้น (ดำเนินการระยะเวลา1-3 ปี) คือ พัฒนาส่วนราชการของอุทยานแห่งชาติตาดโตนสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศ โดยเน้นการจัดโครงสร้างองค์กรที่มีความทันสมัยมีรูปแบบเรียบ กลยุทธ์ระยะปานกลาง (ดำเนินการระยะเวลา 4-6 ปี) คือ เสริมสร้างการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาขีดสมรรถนะของบุคลากรในองค์กร

1.3) กลยุทธ์ระยะสั้น (ดำเนินการระยะเวลา1-3 ปี) คือ ยกระดับความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน กลยุทธ์ระยะปานกลาง (ดำเนินการระยะเวลา 4-6 ปี) คือ ส่งเสริมและวางกลไกให้เทศบาลตำบลเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ

1.4) กลยุทธ์ระยะสั้น (ดำเนินการระยะเวลา1-3 ปี) คือ ประกาศแยกพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติที่อนุญาตให้ เข้าไปท่องเที่ยวได้ออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทุกประเภท เพื่อแยกใช้กฎหมายให้ถูกต้องตามลักษณะความต้องการในพื้นที่ และกลยุทธ์ระยะปานกลาง (ดำเนินการระยะเวลา 4-6 ปี) คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นแนะนำ และบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการประจำอุทยานแห่งชาติ

1.5) กลยุทธ์ระยะสั้น (ดำเนินการระยะเวลา1-3 ปี) คือ ใช้มาตรการป้องกันโดยการปลูกสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชน (ดำเนินการระยะเวลา 4-6 ปี) คือ ควรส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอุทยานแห่งชาติ

1.6) กลยุทธ์ระยะสั้น (ดำเนินการระยะเวลา1-3 ปี) คือ กำหนดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่ง ปรับรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยาน

แห่งชาติให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเท่านั้น และประสานงานกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บและกำจัดสิ่งปฏิกูล ให้ถูกต้องเหมาะสมตามวิธีการ เพื่อไม่ให้กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3. รูปแบบการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

จะเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัย ถูกขับเคลื่อนด้วยแนวทางเชิงนโยบาย (Policy) และขับเคลื่อนด้วยกระบวนการกลยุทธ์ที่เรียกว่า แนวทางเชิงปฏิบัติการ (Implementation) เป็นสิ่งสำคัญเริ่มต้นโดยป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบ (Input) โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่เป็นหน่วยจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านองค์ความรู้ผ่านกระบวนการวิจัยและกระบวนการบริการวิชาการแก่สังคมโดยเน้นการสร้างเครือข่ายและให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อุทยานแห่งชาติตาดโตน เป็นหน่วยบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่จะต้องให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์บุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อดำเนินงานร่วมกับชุมชนในการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนและอุทยานแห่งชาติฯ มีส่วนร่วมดำเนินการดังนี้ อนุรักษ์ทิวทัศน์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น มีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่นประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน การพัฒนาบุคลากรร่วมกันจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว และมีการประเมินผล ตรวจสอบผลการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

การขับเคลื่อนกิจกรรมดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัย จะต้องให้ความสำคัญกับแนวทางเชิงนโยบายพัฒนาฯซึ่งประกอบด้วย การเสริมสร้างความเป็นเลิศในการให้บริการประชาชน มีการส่งเสริมการพัฒนาองค์การให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัยกระบวนการทัศนในการทำงานเน้นการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาขีดสมรรถนะของบุคลากรในองค์การ การส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของทางราชการ การส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นแนะนำ การส่งเสริมมาตรการป้องกันโดยการปลูกสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชน และเสริมสร้างการยอมรับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ การดำเนินการต้องควบคู่กับการกำหนดกลยุทธ์เป็นแนวทางเชิงปฏิบัติการพัฒนาฯ ประกอบด้วยพัฒนางานของอุทยานแห่งชาติสู่ความเป็นเลิศ พัฒนาอุทยานแห่งชาติตาดโตนสู่องค์การแห่งความเป็นเลิศ ยกระดับความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน ประกาศแยกพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติที่อนุญาตให้ เข้าไปท่องเที่ยวได้ออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทุกประเภท ใช้มาตรการป้องกันโดยการปลูกสร้างจิตสำนึกใน

การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชน กำหนดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของ

นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงการแก้ไขปัญหาการพัฒนากระบวนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยควบคู่ไปด้วย ซึ่งการแก้ไขปัญหาประกอบด้วยประเด็นที่สำคัญ คือต้องเร่งการสร้างองค์การเพื่อทำหน้าที่สร้างความพร้อมของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดระบบและรูปแบบในการดำเนินภารกิจหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติในภาพรวมยกระดับสมรรถนะของการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยว จัดทำคู่มือการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การสร้างหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อเป็นแนวทางของชุมชนและมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน นำองค์ความรู้ เกี่ยวกับ การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของชุมชนจังหวัดชัยภูมิเผยแพร่สู่สาธารณะตลอดจนกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในองค์กรเพื่อการพัฒนาศักยภาพไปสู่ระดับการแข่งขันในเวทีโลก และเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเพื่อให้การดำเนินงานมุ่งไปสู่ผลลัพธ์ (Output) ที่พึงประสงค์ คือ พัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัย และมุ่งไปสู่เป้าหมายขององค์การภาครัฐซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลสำเร็จระดับประเทศ (Ultimate Outcome) คือ ความกินดี อยู่ดี มีสุข ของประชาชนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาระดับประสิทธิผลการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้านคือ ด้านการอนุรักษ์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ($\bar{X} = 3.59$) และด้านลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย ($\bar{X} = 3.45$) และอยู่ในระดับปานกลาง 8 ด้าน แสดงให้เห็นว่า ชุมชนและมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิยังไม่ค่อยให้ความสำคัญและดำเนินกิจกรรมร่วมกันในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเท่าใดนักเห็นได้จากประสิทธิผลด้านการจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว พบว่าชุมชนและมหาวิทยาลัยยังไม่มีวางแผนร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารการบริการการขายให้พร้อมและเพียงพอต่อการเผยแพร่ จัดทำในรูปสื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมพร้อมกันไป ในขณะเดียวกันก็ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน หลักการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้น จึงประกอบด้วยหลักการที่สำคัญอยู่ 10 ประการ คือ อนุรักษ์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using resource sustainable) ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย (Reducing over- consumption and waste) รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintain diversity) ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating tourism into planning) นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting local economy) การมี

ส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับท้องถิ่น (Involving local communities) มีการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Consulting stakeholders and the public) การพัฒนาบุคลากร (Training staff) การจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว (Marketing tourism responsibly)

ด้านการประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย พบว่า ยังไม่ค่อยมีการวางแผนทางการแก้ปัญหา และเพิ่มคุณค่าคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน มีการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว โดยจะต้องมีการประเมินผลร่วมกัน มีการตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ การสอบถามผู้ให้บริการโดยตรง หรือทำการวิจัยตลาดการท่องเที่ยว เพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุงมีการจัดการการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความประทับใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Chotviriyavanit et al. (2012) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนหลวงพุด-ท่านเลี่ยม เขตตลาดกระบี่ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและนักศึกษา อาศัยอยู่ในเขตตลาดกระบี่ มาท่องเที่ยว ร่วมกับครอบครัว ได้รับทราบข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ ผลประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวจำนวน 117 คน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.45$) ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับคือความเข้มแข็ง ความสามัคคี ความร่วมมือกัน ในการทำกิจกรรมของชุมชน มีการดูแลสภาพแวดล้อมและทรัพยากรของชุมชน มีโอกาสหารายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนเป็นที่รู้จักในสังคมและทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสนับสนุนจากเครือข่าย และหน่วยงานภายนอกทั้งด้านงบประมาณและการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ จึงทำให้ชุมชนสามารถดำเนินการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการจัดการท่องเที่ยวของทุกวันเสาร์-อาทิตย์แรกของเดือน และผลการวิจัยของ Suthamwong and Herommor (2008) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติหาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติหาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้ ส่วนใหญ่คือ กิจกรรมถ่ายภาพ คิดเป็นร้อยละ 56.40 รองลงมาคือ กิจกรรมดูทิวทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 46.20 และพบว่า กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขาเป็นกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเคยทำน้อยที่สุด แรงจูงใจที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติหาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้มากที่สุด คือ ได้ท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติหาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ เป็นแหล่งทิวทัศน์สวย ยากลา บากและเสี่ยงภัยเพื่อการผจญภัย รองลงมาคือ มีความสันโดษ สงบห่างไกลจากผู้คน

ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏและชุมชนในพื้นที่การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตาดีโนจึงต้องหันมาให้ความสนใจดำเนินการกิจกรรมดังต่อไปนี้ร่วมกัน การอนุรักษ์โดยใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ต้อง มีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิมอย่างเพียงพอหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น การสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อชีวิตที่ดี รู้

วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีแนวทางการปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ได้นาน เพิ่มพูน และเสริมสร้างไว้ให้มีมากเพียงพอต่อการใช้เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากร สร้างคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยีแบบใหม่การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ต้องลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสียประกอบด้วย ส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

การขับเคลื่อนกิจกรรมดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยต้องคำนึงถึงการแก้ไขปัญหาการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัยควบคู่ไปด้วย ซึ่งการแก้ไขปัญหาประกอบด้วยประเด็นที่สำคัญ คือต้องเร่งการสร้างองค์กรเพื่อทำหน้าที่สร้างความพร้อมของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดระบบและรูปแบบในการดำเนินภารกิจหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติในภาพรวม ยกย่องสมรรถนะของการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวจัดทำคู่มือการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การสร้างหลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อเป็นแนวทางของชุมชนและมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในการพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน นำองค์ความรู้ เกี่ยวกับ การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของชุมชนจังหวัดชัยภูมิเผยแพร่สู่สาธารณะตลอดจนกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในองค์กรเพื่อการพัฒนาศักยภาพไปสู่ระดับการแข่งขันในเวทีโลก และเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเพื่อให้การดำเนินงานมุ่งไปสู่ผลลัพธ์ (Output) ที่พึงประสงค์ คือ พัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัย และมุ่งไปสู่เป้าหมายขององค์การภาครัฐซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลสำเร็จระดับประเทศ (Ultimate Outcome) คือ ความกินดี อยู่ดี มีสุข ของประชาชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2550). พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535.

กรุงเทพฯ: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559.

กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

- นันทิดา สุธรรมวงศ์ และจันทรา เหมเหมาะ. (2551). “แรงจูงใจที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของนักท่องเที่ยวบริเวณอุทยานแห่งชาติหาดขนอม หมู่เกาะทะเลใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช”. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : [http://www.pt.tsu.ac.th/report/THAKSIN \(1\) pdf](http://www.pt.tsu.ac.th/report/THAKSIN (1) pdf). สืบค้น 22 มีนาคม 2556.
- เบญจวรรณ วงศ์คำ. (2552). **งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น**. จดหมายข่าวงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. (มีนาคม-เมษายน).
- พรเพ็ญ วิจักขณ์ประเสริฐ. (2549). **คู่มือการจัดการท่องเที่ยวชุมชนและบ้านพักแบบโฮมสเตย์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547. (2547). **ราชกิจจานุเบกษา**. ฉบับกฤษฎีกา, 121 (ตอนพิเศษ 23 ก), 1-24.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2553). **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : บริษัทวิทยพัฒน์.
- สินธุ์ สโรบล. (2555). “ความท้าทายของโจทย์วิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวชุมชนในทศวรรษหน้า”. **วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่**. 5(6) : 109-117.
- อาทิตย์ โชติวิริยวานิชย์ และคณะ. (2555). **การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนหลวงพุด-ท่านเลี่ยม เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร**. สาขาวิชาพัฒนาการเกษตรและจัดการทรัพยากร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

Translated Thai References

- Chotviriyavanit, A. et al. (2012). **Participatory community-based tourism management of Luang Pho-Khun Liam community, Lat Krabang district, Bangkok**. Department of Agricultural Development and Resource Management Faculty of Agricultural Technology King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang. [In Thai]
- Department of Health, Ministry of Public Health. (2007). **Public Health Act 1992**. Bangkok: Department of Health, Ministry of Public Health. [In Thai]
- Ministry of Tourism and Sports. (2011). **National Tourism Development Plan 2012-2016**. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports. [In Thai]
- Phanpinij, S. (2010). **Social Science Research Techniques**. Bangkok: Wittayapat Company. [In Thai]
- Rajabhat University Act 2004. (2004). **Government Gazette**. Issue Decree, 121 (Special Episode 23 Kor), 1-24. [In Thai]

- Sarobol, S. (2012). "Challenges of research issues for spatial development in community tourism in the next decade". **Journal of Spatial Development Research**. 5 (6): 109-117. [In Thai]
- Suthamwong, N. and Herommor, C. (2008). "Motivation affecting ecotourism of tourists at Khanom Beach National Park. South Sea Islands Province Nakhon Si Thammarat ". [Online] Accessible:
[http://www.pt.tsu.ac.th/report/THAKSIN \(1\) pdf](http://www.pt.tsu.ac.th/report/THAKSIN (1) pdf). Retrieved March 22, 2013. [In Thai]
- Vichakprasert, P. (2006). **Guide to managing community travel and homestay homes**. 2nd edition, Chiang Mai: Social Research Institute, Chiang Mai University. [In Thai]
- Wongkham, B. (2009). **Local Research**. Research newsletter for local. (March-April). [In Thai]